

Z NAHRBTNIKOM ČEZ VELEBIT

MEDVEDI, KAČE IN DRUGE AVANTURE

MILENA PEČE

Želja videti in doživeti Velebit je bila v meni že nekaj časa. Govorili so, da je poln še neodkrite lepote in divjine, celo nevarnosti, kar je bil zame še večji izziv, ko sem se začela oskrbovati z literaturo in zemljevidi.

Na pot sem se odpravila sama. Sprva je bila to moja tiha želja, kasneje pa se je izkazalo, da druge možnosti nimam. Na zaskrbljena vprašanja ljudi, ki sem jih srečevala na svojih samotnih pohodih, sem se vedno trudila poiskati zadovoljiv odgovor. Vse dotlej, dokler se nisem zavedala svojih potreb po varnosti in zaščiti, strah pred samoto in nevarnostjo pa je tako postal moj tihi zaveznik.

ČAS ZRELIH MALIN

Devet dni sem bila na poti. Začela sem na Ravni gori nad Delnicami, od koder je naše planinsko društvo dobilo pristrčno vabilo na obisk ravnogorske transverzale. Od tam sem se spustila na Kapelsko planinsko pot, saj je gora Bjelolasica s svojimi 1533 metri višine najvišji ter najbolj obiskan vrh tega območja in obenem zaključna kontrolna točka ene ter začetna druge planinske poti. Velebit je le nadaljevanje te povezave brez prekinitve.

Dnevno sem hodila po deset ur in več, dokler nisem vsak dan prišla do svojega cilja. Večinoma so bile to neoskrbovane koče, ki pa so bile varne in zadovoljivo opremljene z najnujnejšim.

Glavni problem na poti je bil pretežak nahrbtnik, saj se je kljub skrbno pretehtani izbiri nabralo v njem vsega preveč. Tudi zato, ker se nisem mogla odreči nekaterim stvarim, ki napravijo življenje udobno. Z odvečno težo sem se obremenjevala vse dotlej, dokler je nisem sprejela kot dejstvo, saj je bil strah pred pomanjkanjem bolj mučen kot vsa teža. Ko sem to dojela, pa je bilo potovanje že skoraj končano.

Za svoje popotovanje sem si izbrala čas zrelih malin, ki so se ponujale v takem obilju, da sem bila skoraj vse dni oskrbljena z okusno vitaminsko malico, ki se je v vročih avgustovskih dneh še kako prilegla in mi obenem nadomestila izgubo tekočine.

Vsa dolga pot je bila izredno lepo označena, ponekod celo preveč dobro. Vendar sonce ni vedno tako radodarno, kot je bilo v tem času, v megli in dežju pa so oznake še kako potrebne in dobrodošle.

Večina ljudi se najbolj boji srečanja s plazilci in medvedom. Nekaj kač sem res videla, ampak v poletni sopari so bile videti bolj mrtve kot nevarne in tako me tudi modras, ki se je po vsej dolžini raztegnil po cesti, ni preveč prestrašil.

Misel na srečanje z medvedom je bila že bolj otipljiva, še posebno v noči, ki sem jo preživela na prostem.

Moralo je priti do tega, saj potovanje ne bi bilo popolno, če bi zamudila to izkušnjo. Zato se nisem čudila svoji nespretnosti, ko sem iskala kočjo, pa je nisem našla — in že se je začel spuščati mrak, ko še vedno nisem vedela, kje bom spala. Čutila pa sem, da bo to pod milim nebom.

Z vznemirjenjem sem si uredila prostor od drevesom na prostranem pašniku v bližini mračnega gozda, od koder bi lahko prišla nevarnost v obliki medveda. Tega sem se najbolj bala, toda kaj bi lahko storila v tem trenutku drugega, kot da sem se prepustila situaciji in svoji nemohi.

Sredi noči me je prestrašil lajež in dva domačina, ki sta bila na lovu, tokrat neuspešnem. Prijazno povabilo, da grem lahko z njima, sem z veseljem sprejela. Noč sem do konca sicer preživela na prostem, vendar v varnem zavetju. Po pravem kmečkem zajtrku — polenta in vroče kozje mleko — me je domačin pospremil del poti. Pokazal mi je medvedje sledi, ko je mrcina ponoči iskala sladke mravlje in — o, groza! — tam, kjer sem najprej hotela prespati, so bile vidne nje-gove sledi prevrnjenih kamnov...

BOGATA DUŠEVNA HRANA

Naslednjo noč sem prespala v hotelu ob poti, ker je pač tako nanoslo, a se udobje z doživetjem prejšnje noči ni dalo primerjati. Tista noč na prostem mi bo ostala v spominu kot izkušnja, ki jo bom morala ponoviti.

Celotni Velebit se dá prehoditi v petih dneh, če imaš dovolj kondicije in volje, da vztrajaš ves dan na poti.

Najbolj naporen dan je bil tak, kot bi se po dolgih urah hoje, željna počitka, morala povzpeti še na Kokrsko sedlo; zato mi bo Visočica (1619 m) ostala v spominu kot vrh, ki sem ga dosegla s skrajnim naporom, kar pa me ni odvrnilo od načrtovane poti. Navdušenje je popustilo šele zadnji dan, ko sem vedela, da je konec in sem si ga tudi želela.

Tudi zadnjo noč v Paklencih sem prespala na prostem, saj me v Borisov dom, od ko-

der se je razlegalo petje in vpitje, ni vlekle. Ogovoril me je domačin in me povabil, da si odpočijem, pa sem si z njegovo privolitvijo postala na terasi. Bilo je toplo in varno, nad menoj pa žareča preproga zvezd. Zaspala bi kot otrok, če ne bi vso noč lajal pes, kot da bi se jezil zaradi moje prisotnosti. Zato sem

vstaja še pred svitom, se umila v bližnjem potočku in ne da bi se ustavila v domu nadaljevala pot proti morju. Sproščeno sem zadihala, ko sem stopila v civilizacijo.

Za seboj sem pustila spomine, ki se bodo vračali kot nekaj, kar se ne da povedati niti opisati. Lahko se le doživi.

BILO JE PRED VEČ KOT POL STOLETJA

BOŽIČNI DAN NA TRIGLAVU

JANEZ BROJAN ST.

V mrzlo decembrsko jutro je ostro škripal zmrzli sneg pod ostrimi zobmi trikunjcev. Prav židane volje sva spešila v klanec Tnala in dalje proti dolini Radovine in Krme. Zelo hitro sva hodila, da sva se pogrela na ostrem mrazu, ki ga je bilo za 18 stopinj pod ničlo. Sneg je bil trd, sren, in v treh urah sva bila že na koncu Krme. Od tod sva počasneje stopala v strmino proti debeli bukvi in naprej. Kljub lagodni hoji sva se kar dobro ogrela, ko sva prišla na Plešo in na višino 1300 metrov. Le za kratek čas sva se ustavila, potem pa stopila naprej. Sneg je bil od tam dalje bolj suh in sva se vdiralna do vrha čevljev. Prav nič nisva hitela — le toliko, da naju ni zeblo. Časa sva namreč imela dovolj, saj sva bila ta dan namenjena le do Zgornje Krme. Toda še sama nisva vedela, kdaj sva bila prek Polja, v Travnici dolini pa naju je že obsijalo sonce in ker ni bilo vetra, je postalo kar toplo.

MIMOGREDE NA RJAVINO

Ura je bila dvanajst, ko sva prispela do kočice na Medvedjeku. Odložila sva nahrbtnike, jaz sem zakuril v koči, Maks pa je v ponvi prinesel sneg za čaj. Medtem ko se je sneg spreminjal v vodo in voda v čaj, sva se nekoliko založila z jedjo, ki sva jo poplaknila s čajem. Kaj pa sedaj? Vreme je bilo krasno, časa je bilo dovolj — ali naj bi lenarila v koči? Pravzaprav je škoda časa za to. Odločila sva se torej za Rjavino in se takoj odpravila na pot. Odšla sva brez nahrbtnikov, sneg je bil višje trd in dober za hojo. V eni uri poštene hoje sva že stala na sedlu pod Rjavino. Greben je bil močno zasnežen in sneg zelo trd. Hitro sva torej zastavila korak v strmino in kar dobro nama je šlo; le kdajpakdaj sva se za trenutek ustavila, potem pa se spet pognala navkreber. Preveč pa vendarle nisva hitela, kajti greben je bil ponekod čisto zaledenel, tako da sva se morala navezati na vrh.

Ob treh popoldne sva bila na vrhu. Le nekoliko sva se razgledala naokrog in si

ogledala predvsem še kamin v Triglavu, kamor sva bila namenjena naslednje jutro, potem pa sva morala kar pohiteti. S previdnimi koraki sva začela sestopati nazaj proti koči.

Mračilo se je že, ko sva spet stala pri koči. Mraz je ponovno začel pritiskati, treba bo dobro zakuriti, da se kočica segreje, kajti noč bo dolga in proti jutru se okrog vogala rad prihuli jelen s svojim ledenim jezikom.

Medtem ko sva si urejala ležišči, se je že skuhal čaj in večerja je bila prav hitro tudi pospravljena. Ogenj pa je še vedno veselo prasketal: joj, kako blagodejno je vplivala njegova toplota! Legla sva na pograd in začela veselo razpredati: o planinah in o smučanju, o lepih in veselih, pa včasih tudi težkih in žalostnih doživetjih, ki sva jim bila pričiči na najinih poteh, o stezicah in brezpotjih pa o bojih v kakšni težavni steni v lepem ali slabem vremenu poleti ali pozimi.

V teh pomenkih naju je zmotil glas. Prisluhnila sva, če se nisva zmotila, pa sva spet zaslišala govorjenje. Radovednost je zmagala, stopila sva pred kočico in opazila svetilki, ki sta se bližali koči, po glasu pa sva spoznala, da gresta ob lučeh možki in ženska. Kot v prikazni pa sva strmela, ko sta prišla do naju: to sta bila vendar najina stara prijateljca iz planin Slavko in Mara! Zaradi hitre hoje sta bila popolnoma prepotena, zato je bil čaj, ki sva jima ga nalila v skodelici, najbolj pravšnja pijača za tisto počutje. Medtem ko sta ga srebrala, sta nama povedala, da imata za naslednji dan prav tak načrt kot midva.

SKOZI LEDENI KAMIN

Nekako ob pol enajstih smo se spravili k počitku, ob petih pa sem se že zbudil in skuhal čaj; do šestih smo pozajtrkovali in pospravili ter stopili v mrzlo, prelepo jutro. Polni mesec je plaval po nebesnem svodu, da je bilo svetlo kot ponedeljevi.

V strmini nad kočico smo se kar precej ogreli, čeprav je bil zares oster mraz. Prav hitro smo bili pod Ržjo. Še skozi Kalvarijo smo morali priti, kjer se je začelo daniti — in ob osmih smo stali